

Mondelinge vragen fractie PvdD voor Vragenuur PS 11 december 2023

Inzake 'Kwaliteit water extra onder druk door Omgevingswet'

Inleiding^{1 2}

Waterschappen en drinkwaterbedrijven waarschuwen dat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari '24 de kwaliteit van het water verder onder druk komt te staan. Zij vrezen dat het aantal lozingen van giftige afvalstoffen op de riolering door de kleine industrie verder zal toenemen. Terwijl drinkwaterbedrijven nu al hun inname steeds vaker tijdelijk moeten stilleggen omdat ze te hoge concentraties van een stof of een onbekende stof meten. Volgens advocate Bénédicte Ficq komen de indirecte lozingen op het IJsselmeer in de buurt van de gezondheidsschade veroorzaakt door bedrijven als Tata Steel en Chemours.

Omkering

Bij het inwerking treden van de Omgevingswet verandert het principe 'lozen is verboden, tenzij' in 'lozen mag, mits'. De vergunningplicht geldt dan alleen nog voor lozingen met een zware milieubelasting. De overige lozingen vallen onder algemene regels of hebben een zorg- of meldingsplicht. Het risico hierbij is controle te verliezen op lozingen van stoffen, met risico's op gezondheidsschade (drinkwater) en het milieu.

Toezicht en handhaving indirecte lozingen continu zorgpunt

En dit terwijl het stelsel rond vergunningverlening de laatste jaren al piept en kraakt: vergunningen zijn gedateerd en onvolledig; toezicht en handhaving schieten tekort. Zie ook het rapport Berenschot (2020): een kritisch rapport dat de controle op indirecte lozingen ernstig tekortschiet, en nog steeds actueel.³ Dus in plaats van heldere regels en meer grip op indirecte lozingen, komen er juist multi-interpretabele regels die daardoor minder duidelijk zijn voor de initiatiefnemer maar ook voor de handhaver.

Bovendien kunnen bevoegde gezagen door omkering van het lozingsprincipe vaker een beroep doen op de zorgplicht van bedrijven. Deze zorgplicht kent een aantal criteria, die multi-interpretabel en te vrijblijvend zijn. Hoe weet een lozer bijvoorbeeld wanneer een verontreiniging een 'significante verontreiniging' is of wat verstaand wordt onder 'passende maatregelen'. Gevolg: discussie met de toezichthouders en handhavers, met de kans op verdere juridificering en vervuild water.

Meer vrijheid

Daarnaast krijgen provincies, en ook gemeenten, onder de Omgevingswet meer vrijheid bij het opleggen van regels voor lozingen op het riool door bedrijven. Waar lozingsregels nu nog centraal zijn geregeld vanuit het rijk, mogen decentrale overheden, zoals waterschappen, provincies en gemeenten, straks voor een groot deel van de lozingen zelf bepalen of een vergunning nodig is en onder welke voorwaarden een bedrijf afvalwater mag lozen.

De Unie van Waterschappen wijst op het risico dat provincies en gemeenten ook andere aandachtspunten in hun takenpakket hebben. Zoals economische belangen, geluidsoverlast of uitstoot van stoffen naar de lucht. Ervaring leert dat bij het omgevingsbeleid water niet altijd de hoogste prioriteit en meeste aandacht krijgt. Dit werkt door naar de Omgevingsdiensten.

Vragen aan GS

1. Hoever is onze organisatie in het vermijden van de genoemde risico's bij het inwerkingtreden van de Omgevingswet over krap drie weken?
2. Op welke wijze houdt de OVN2022 (geldend vanaf 1-1-2024) rekening met de gesignaleerde risico's? Kan GS beargumenteren waarom zij denken dat dat voldoende is?
3. Wat is het beleid van de provincie in deze? O.a. hoe gaat zij het aantal vervuilende lozingen doen afnemen in plaats van toenemen, omgang met zorgplicht etc.
4. Heeft dit onderwerp extra aandacht gekregen van de provincie richting de OD's?

Ilona Haas
Partij voor de Dieren

¹ [Kwaliteit water extra onder druk door Omgevingswet \(binnenlandsbestuur.nl\)](#)

² [Kamervragen over giftige lozingen IJsselmeer, advocaat Ficq spreekt van Chemours-achtige praktijken - NH Nieuws](#)

³ [Giftige lozingen op IJsselmeer brengen ons drinkwater in gevaar - NH Nieuws](#)